

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . 800 Lei Parohiile cl. II. 700 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 600 Lei Pentru particulari 500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITI PE ADRESA CONSILIULUI-EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concure de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 3,50 Lei</p>
--	---	--

RĂMAS BUN

„Mai bună este mâhnirea decât râsul, căci prin mâhnirea feței inima mai bună se face“.

Cuvântul Ecclesiastului nu este un citat de circumstanță, căci niciodată nu mi-am simțit inima bătând mai cu putere, ca la scrisul acestui articol de *rămas bun*.

După aproape 17 ani, ani cu zile însorite și cu zile bătute de vifor, așa cum sunt anii omului și anii a tot ce viază, mă despart de „Foaia Diecezană“ și de iubii ei cetitori. Mă despart de eparhia pe care am servit-o cu credință, de preoții și credincioșii cu cari am trăit și am lucrat împreună aproape două decenii.

Modestia care mi-a fost deviză, mă oprește să amintesc de greutățile și necazurile ce am întâlnit în acest răstimp, căci asemenea piedici stau resfirate pretutindena în lume. Ajutorul bunului Dumnezeu, prezent oriunde luptă insuficiența omenească, și concursul binevoitor al tuturor dreptcredincioșilor din această eparhie, mi-au dat însă bucuria de a fi răzbit norocos prin toate.

Foaia Diecezană, la titlul căreia ca mic copil în casa bunicului am început a desluși taina literelor, mi-a acordat cea mai credincioasă tovarășie tot timpul cât am avut onorabila sarcină a redactării ei.

Împreună am semănat idei, sfaturi și păreri; am pus urechea la pieptul preoților cari duc povară grea și adeseori neînțeleasă. Împreună am dus luptă pentru întărirea Ortodoxiei, am propovăduit învățătura Bisericii și nădejdea în lățirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ. Am suferit împreună când a fost tulburată munca noastră și împreună am fost veseli când ni-a fost dat să recoltăm roade bune sau aprecieri mulțumitoare.

În paginile ei s'au întâlnit atâtea cugete

curate, animate de același gând, al progresului religios, moral și cultural din această eparhie. Preoți și laici deopotrivă, am stat în slujba candlelelor aprinse, căci toți împreună formăm corpul mistic al Domnului...

De astăzi înainte condeii mei încetează de a mai scrie pentru Foaia Diecezană. Încetează cu acest număr, și calitatea mea de redactor al foii. Împrejurările au făcut ca după 18 ani să trec în serviciul eparhiei surori a Timișoarei.

De ce să ascund că un val de tristețe mă năpădește, că îmi vine greu să denunț o prietenie al cărei izvor pornește din inimă și trece peste baricre nefirești?! Tristul gând al despărțirii e răscumpărat de consolarea că nu încetez a servi Biserica Domnului din scumpul meu Banat. Căci o inimă, care bate aici, bate și acolo, e inima de frate...

Mulțumesc, în spiritul celei mai autentice ortodoxii, Prea sfințitului Episcop Veniamin, pentru încrederea ce mi-a arătat, mulțumesc apoi tuturor împreună ostenitorilor frați: colaboratori, cetitori și prieteni ai Foii Diecezane, pentru a lor dragoste nefățărîtă, care mi-a ușurat o sarcină grea. „Jugul meu este bun, zice cu adevărat Domnul, și sarcina Mea ușoară“, dar împrietinirea lumii cu acest jug anevoioasă este...

Mulțumesc tuturor cari mi-au acordat prietenia, în numele căreia Foaia Diecezană și-a menținut prestigiul său de totdeauna. Rugămîntea mea din această clipă este, ca dragostea lor pentru acest modest altar neîmputînată să fie și de acum înainte, căci bucuria mea va fi deplină când idealul ei va fi realizat.

Mulțumirea mea deatunci va răsplăti mâhnirea feței și a inimii, de astăzi.

Nicolae Cornean.

P. Sf. Sa Păr. Episcop Veniamin la Sf. Mănăstire de Maici „Sf. Ilie Izvor – Vasiova“

Vreme rea. Rea din cauza ploii și a neli-niștei zilei de mâine... Două cauze cari au determinat cu pași grăbiți pe credincioșii Bisericii noastre să alerge, pentru a se ruga, cerșind mila Ceriului ca să poruncească norilor să înceteze vărsarea ploii și să sălășluească pacea pe pământ.

Veneam pe drum în procesiune, într'adins îndurând viscolul și ploaia, pentru a ne chinuii corpul cel plin de păcate, pedepsindu-l parcă, pentru că, datorită nelegiuirilor lui, Dumnezeu s'a pornit asupra noastră și astfel să nădăjduim îndurare.

Ne întrebam: „oare Prea Sfinția Sa vine pe o astfel de vreme? Nu credem, ziceau cei mai puțini dintre credincioși; iar alții mai cunoscători; „(cari cunoșteau pe „Păstorul“ nenăi-mit)“ răspundeau: „poate vre-o cauză mai grea îl va opri, dar din cauza vremii nu se sinchi-sește“.

„El este Păstorul cel adevărat, care sufletul Său și-l pune pentru turma Sa. El lucrează și conduce și nu domnește“. Va veni...

Și a venit. Douăzeci și doi preoți și trei diaconi au eșit întru întâmpinarea Lui și la sosire Ceriul s'a luminat și soarele și-a vărsat razele lui pe pământul umed, alungând tristețea din inimi și dăruind viață vie câmpului posomorât. Adevărată minune, Dumnezeu cunoscând chemarea noastră și ferbinte dorință, ne-a ascultat, dându-ne ferice și bucurie, momentană, sufletelor.

O rugă împlinită ne-a mărit credința pentru a insista și la împlinirea celei de a doua: *pacea pe pământ și bunăvoință între oameni*. Pentru aceasta s'a rugat blândul nostru arhipăstor cu soborul celor 25 slujitori și în ascultarea mulțimei credincioase, la înălțatoarea slujbă a Sf. Liturghii, săvârșită în aer liber.

Nădejdea noastră a tuturor este, că bunul Dumnezeu va împlini și această rugă a popoului care nu s'a lepădat de credință, nici în cele mai grele vremuri, prin care a trecut.

Urmăm pilda strămoșilor: facem ca ei, ne adunăm ca ei în vremuri de primejdie, la sânul ocrotitor al sf. Biserici și aici, ingenunchind, împreună cu mai marele păstor, preoți și credincioși, cerem dreptate dumnezeiască, după credința noastră. Și, dacă istoria, amintitoare de astfel de fapte, se repetă, atunci, icon-testabil că dreptatea va fi de partea noastră.

Înainte praznicului: Priveghierea

Cu o zi înainte de Praznic, încă dela ora 14, au început pelerinii să sosească, în frunte cu preoții lor.

I. P. C. Părinte protos. Vichente și Ieromonahul Elisei și Arhidiaconul Ghenadie și împreună cu neobosita Maică Stareță Alexandrina și celealalte maici, au primit pe cei sosiți.

La ora 16 biserica Sf. Mănăstiri s'a dovedit neîncăpătoare. Au început slujbele de priveghiere pontificate de P. C. Părinte Ieremia dela Reșița cu soborul Preoților: Ieromonah Elisei, Păr. Oreste și Păleanu și Arhidiaconul Ghenadie. Răspunsurile au fost executate cu îngerească armonie de corul maicelor condus de maica Stareță și strana a fost ținută de Preoții: Albeanu, Ciurescu, Vlășie, diaconul Băloni și Guvir Atanasie.

Pela ora 21 sosesc „ostașii“ dela Lugoj, conduși de P. C. Păr. I. Borza. La ora 22 erau ajunși și cei dela Vrani, Oravița, Plavișevița, Timișoara, etc. în număr mare.

La priveghiere, a cuvântat cu convingere Păr. Simu A. despre „Taina Sf. Mărturisiri“.

Până la terminarea slujbelor de seara erau ajunși 14 preoți din protopp. Bocșei și jur.

La scaunele de mărturisire ocupate de preoții prezenți, lumea se îmbulzea precum și la slujbele particulare.

După mărturisire „Ostașii“ au trecut în sala cea mare unde sub supravegherea Păr. N. Ciurescu și-au petrecut până în zorii zilei timpul în reculegerea sufletescă, cântări bisericești, de ale oastei și cuvântări. Păr. Ciurescu le-a vorbit despre „*Libertatea morală*“ explicând pe înțelesul tuturor cum trebuie fiecare creștin să înțeleagă acest bun și cum să-l folosească în viață, dând ca exemplu simbolic „răscoala florilor“.

Ziua praznicului și sosirea Prea Sfințitului Episcop.

Sf. Liturghie și Cuvântarea P. Sf. Sale

La ora 8³⁰ sosește P. Sf. Sa în suita D-lu. Consilier Sgăverdea și a Păr. Consilier Dr. M. Bănescu.

Cei 25 preoți și diaconi în frunte cu P. C. Sa Păr. Protopop Dr. N. Iorgovan, îmbrăcați de Liturghie, întâmpină pe P. S. Sa cu Sf. Cruce și Evanghelia și în cântarea „Pre Stăpânul și arhiereul nostru Veniamin... executată de corul maicilor și în sunetul „toacei“ (farmecul mănăstirilor), se îndreaptă spre Troiță unde este improvizat Altarul pentru săvârșirea Jertfei celei fără de sânge.

A servit P. Sf. Sa cu întreg soborul celor 25. Răspunsurile liturgice au fost date de „Corul maicilor“.

După Sf. Liturghie s'a slujit parastas pentru Eroii Neamului și ctitorii Sf. Mânăstiri, după care a cuvântat Prea Sf. Sa.

Cu glas duios și mișcător, blândul Arhipăstor s'a adresat mulțimei astfel:

„Rămâneți întru dragostea mea, zice Domnul“ (Ioan, 15, 9). Traiul nostru nu este numai ca să mâncăm ci, ca să ne mântuim sufletele. Și dacă în lume bântue războiul este numai urmarea lipsei dragostei lui Hristos. Dragostea Lui e fără de margini, noi să o căutăm. Nimeni nu poate face nimic fără dragoste și nimic nu se poate clădi în lume fără această dragoste. Nici un dirigător sau altă căpetenie de oști sau popoare, dacă nu e cuprins de dragoste, nimic nu poate face... Dacă noi n'am fi avut această dragoste, ca Neam, de mult n'am fi existat pe acest pământ...

...Războiul ne pune la încercare... Pe celce îl iubește Dumnezeu, pe acela îl încearcă, dar cine va răbda până în sfârșit acela se va mântui... *Reîntregirea Țării nu se poate face decât în dragostea lui Hristos.* În biserica lui Hristos trebuie să intrăm și să nu eșim, căci afară de Ea nu este mântuire... Rămâneți întru mine, căci fără de mine nu puteți face nimic... / Central

Plecați cu hotărârea sfântă de a rămâne întru dragostea lui Hristos și nu încetați a vă ruga ziua și noaptea pentru izbăvirea noastră de cel viclean și cutropirea vrăjmașului. Nu uitați pe frații refugiați, năpăstuiți de soartă și precum *Mareșalul conducător a dat tot obolul său, acum, 21 milioane pentru clădirea orfelinatului* unde să fie adăpostite fetele celor ce s'au jertfit pentru Țară și Cruce, tot astfel și voi urmăriți-i pilda și dați dovadă de a fi români și buni creștini.

Dragostea lui Hristos să fie în inimile voastre pururi și nădăjduind să credeți că vom învinge“.

Cu câtă dragoste părintească a glăsuț Prea Sf. Sa, unele ca acestea, hârtia nu poate spune, numai ceice au auzit, acest cuvânt, — deaceea ceice au lipsit, din lene sau motive binecuvântate, s'au lipsit și de o mâncare prețioasă și cu bun gust care nu produce multă vreme foame.

Cuvântul armatei

După mișcătoarea cuvântare a P. Sf. Sale a luat cuvântul, cu arhierasca binecuvântare, un Domn Ofițer Locotenent, purtător al Crucii de fier, Coroana României, pe nume George Georgescu, propagandatorul M. Stat Major venit de pe frontul Moldovei, care într'o impresionantă și sentimentală cuvântare, după lămurirea situației de fapt și de drept a frontului din răsărit, a spus:

„Vin de pe linia întâia a frontului. Soldații Vă trimit salutul lor... Acest pământ al nostru este un colț de furtun, pentru că pe acest pământ s'au dat lupte și se dau între bine și rău. Momentul acesta istoric, când România are în fruntea ei ca conducător pe Mareșalul desrobitor, trebuie să știm să-l trăim; numai așa vom ajunge într'o nouă Românie-mare.

Deviza noastră este: credință, muncă și luptă. Nedreptatea ce ni s'a făcut încurând se va repara.

Sfințirea pietrei fundamentale a orfelinatului de fete de pe lângă această mânăstire.

Arhipăstorul, preoții și poporul se îndreaptă apoi spre locul, unde se va zidi, orfelinatul. Aci, după sfințirea apei, Dl. Consilier D. Sgăverdia cetește „Hrisovul“ ce se va așeza la temelie, apoi Prea Sf. Sa porcede la punerea pietrei fundamentale.

De față sunt la acest act istoric: Dl. Colonel Comand. Garnizoanei Reșița; Dl. Maior dintr'o unitate militară, cazonată în Bocșa, care a dat tot concursul pentru terminarea lucrurilor la Mânăstire. Dl. Pretor G. Stoiacovici al Plăsei Bocșa-Vasiovei. Dl. Prof. Vlad, D-l Inginer Cinghiță dela U. D. R. concurs care este de mult preț și mulți alți intelectuali și Șefi de instituții din plasă și jur.

După terminarea serviciilor divine și celealalte, s'a servit de către Stareța Mânăstirii o masă comună.

La masă, Prea Sfinția Sa, după ce a mulțumit tuturor celorce și-au dat concursul pentru a fi terminată această „Instituție creștină“, învită On. Preoțime să contribuie chiar în natură din prisosul lor și a enoriașilor lor, la susținerea acestei instituții creștine, începătoare și săracă.

Pentruca luminile de cîră să nu fie cu preț ridicat învită pe preoții cu măcar un stup din fiecare parohie să doneze Mânăstirii, unde se va aranja o stupărie model.

Apoi îndeamnă preoțimea ca să-și folosească darul lăsat de Dumnezeu cu râvnă și cu folos învățând poporul a ști că „Darul nu se măsoară după cantitate ci după calitate, cu gândul și cu inima cu care dă omul, darul“.

Plecarea

Și iarăș ora 14. Pelerinii, în rânduiala cu care au venit, dar acum pe un timp frumos cu soare luminos, cu frunți descrețite și cu surâs pe buze, cu mai multă plăcere, se grupează, apoi

grupurile se despart în diferite direcții și din dealul Mânăstirii se aude pe valea Godinei, ecourile cântărilor line și armonioase. Cerul s'a deschis și brațele atotputernicului largi așteaptă și din pieptul o inimă de Tată cheamă: „Veniți la mine, toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi“...

În drum spre casă puțini credincioșii de eri se mărturisesc celui credincios „Cu adevărat adevăr ai grăit, a venit și Prea Sfințul“ și astfel credincioși ambii, se reîntorc la casele lor, unde vor spune cele văzute și auzite, trăind într-o așteptare împlinirii și celei de a doua rugi: pacea!

* * *

A doua și a treia zi, adică în 21 și 22 Iulie, P. S. Sa Episcopul nostru Veniamin însoțit de Păr. Dr. Marcu Bănescu consilier referent, a vizitat inopinat următoarele parohii:

Forotic, Surducul-mare, Doclin, Fizeș, Berzovia, Moniom, Călnic, Ezeriș, Fârlug, Remetea-Pogănici și Satul mic.

P. S. Sa s'a interesat îndeaproape de starea bisericilor, de frecvența credincioșilor la serviciile divine, de buna conducere a Oficiilor parohiale, de activitatea pastorală a preoților etc. Stând de vorbă cu fiecare preot, P. S. Sa s'a interesat, mai ales, de zelul predicatorial, de pastorația individuală și de activitatea socială desfășurată de preoți din proprie inițiativă și în cadrul diferitelor comitete cerute de orânduiele Statului. Apreciind realizările frumoase, îmbărbătând și sfătuind acolo unde a fost cazul, P. S. S. a căutat să sporească zelul preoților pentru sublima misiune pe care o au în lume, mai ales în aceste zile de grea încercare pentru întreaga omenire.

Mulți preoți au fost găsiți, cu toată vitregia vremilor, pe șantier, zidind sau reparând biserici, fapte care au plăcut mult Arhipăstorului.

P. S. Sa a avut fericirea să constate contribuția pe care armata cantonată în parohiile noastre din jud. Caraș, o dau pentru zidirea și repararea bisericilor noastre. Armata română, care a ridicat locașuri de închinare pe pământ străin, nu-și uită datoria creștinească nici acasă. Sunt fapte care ne-au reținut admirația și asupra cărora ne îngăduim a reveni, în această foaie, subliniindu-le și făcându-le cunoscute în cercuri cât mai largi.

Raportor

Mărire sau Slavă?

În limbistică, în lexica graiului nostru popular, cărturăresc, mai ales liturgic, dar și chiar riguros măestrit teologic, aceste două cuvinte sunt azi sinonime.

Examineate însă la rândul lor și sub prizma poetică, ele sunt în aceiași vreme și noțiuni perfect identice și echivalente.

Azi ca și pe vremuri, le folosim fără de discernământ. *Slava* e un arhaism, slavism; *Mărire* din contra, deși veche ca slava, e plătire neaoșă latină. Ambele sunt bune construcțiuni a gramaticii românești.

Ca un cuvânt să fie ușor și bine primit, în viața limbii, trebuie neapărat să marcheze cât de cât ceva, din conceptul nou, să fie așa zicând o minusculă definițiune, la aceia ce aduce nou în vorbirea noastră. În alcătuirea sa formală, să nu vină în coliziune cu legile fonologiei și morfologiei graiului, deja cristalizat deplin; și în fine, să poată avea cât mai bogate derivațiuni posibile.

Amintitele două cuvinte întrunesc pe deplin aceste restricțiuni.

Mărisea poate fi adecvat aplicată, ca: verb, ca substantiv, adverb, adjectiv. În schimb, tot așa și *Slava*: slăvește, slavizază, slăvit, deslavizază, slavistică, slavist.

În timpul din urmă, bineînțeles, după cât am eu cunoștință, la noi românii, s'au ostenit cu chestiunea aceasta trei buni muncitori ai condeiului limbistic istoric. Domnul paroh I. Ciorei, în Nr. 38 din 1941, al *Foii Diecezane*, din Caransebeș, sub titlul „Milă și Slavă“, se pronunță apologetic pentru menținerea neștirbită a ambilor termeni: „fără considerare la originea lor“.

Ci *Slava* să fie folosită numai la închinare *latreutică*. (adoratie).

De spus, nu o spune, explicit, dar se simte printre șire, că în cultul liturgic oriental tradițional, preamăririle cu cari întâmpinăm persoanele și lucrurile sunt a se judeca, ca acte culturale de *dulie*, respectiv de Preacurata, ca apoi de *iperdulie*.

Mai pe larg, aici și acum nu zăbovim și asupra termenului *Milă!* Accentuăm deocamdată totuși atâta, că de vremece trebuie primită concluziunea părintelui Ciorei, fără pic de rezervă, privitoare la *Slavă*, ce o pune în strânsă asemuire cu situația și geneza milei, nu-i putem primi totodată și motivarea-i.

Nu în tenorul: vechimii, uzului și al obârșiei, ținem morțiș la expresiunea milei, ci, fiindcă acest cuvânt, deși slav, ca însăși slava, nu

are corespondent potrivit în tot graiul nostru actual, cât și în cel trecut.

Mai mult!?

Nu are echivalent nici în lexicele unor limbi străine.

În traduceri liturgice: latină, maghiară și germană, e redat impropriu și scăzut. Cuvântul din chestiune, e atât de: fin, psihologic expresiv și plastic, că nu i se poate substitui o altă nuanță; la fel ca și altui termen liturgic, *gebegel* slavonesc și acesta, adică „Robului“. Orice probare de altă traducere, e vecinașă cu o traducere adevărată. Cadrează de minune aici dictonul italienilor: „*Traduttore -- Traditore*“.

Cum la fel e și cu termenul *popor* în liturgică! Nuanța „*Norodului*“ și a *λαος*-ului, nu e integral exprimată?!

Nu mai de pildă să probeze cineva să transpună: pe ungerie, latinie, ori nemție, idiotismul nostru acesta: *mi milă de el?*

Din cele desfășurate mai sus, se desprinde clar împrejurarea, că menținerea statornică, a termenului Slavă, este de a se atribui forței sale intrinsece proprii și nu suntem volnici ai substitui o altă locuțiune echivalentă.

Pare că i s'ar asimila la perfecție neologismul *Gloria*? Dar nu s'a putut populariza această învoire. Blăjenii au încercat cu introducerea ei în Euhologiu tipărit în 1904, dar s'a svedit!

Și acum e o hartă surdă și permanentă, între mărire și slavă din băbăluc.

Deoarece: „*Bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu*“, prognosa e de pe acum certă; va birui ce e mai bun, slava pe toate fronturile: cis și transcarpatine, căci slava cuprinde integral în sine mărirea (lauda) și onoarea, în zisa fericitului Augustin, († 430) „*Veneratio verbo concepta laus est, facto monstrata honor adpelatur, ex utroque manat gloria*“. Românește sună: cinstirea cu cuvântul, e o laudare; aplicată apoi prin fapte, se cheamă onorare; din amândouă izvorește slava (gloria).

Deci dară, cine se exprimă cu termenul de slavă, nu mai e volnic aș încărca textuarea și cu d'al: de mărire, laudă, onoare etc. pleonasmie și balast supărător, ce ar friza o curată logomahie.

Domnul profesor Dr. Sextil Pușcariu, în timpul de azi cel mai mare dascăl al lexicologiei graiului nostru, în magistralul său eseu, pronunțat la academia românească, din București în 4 Iunie 1926, despre știința și arta, cum e de a se redacta azi un dicționar al limbii românești, arată judicios, că nuanțarea terminilor e absolut necesară, pentru perfecționarea limbii, și dacă nu avem și nu putem afla cuvânt mai

precis, trebuie menținut termenul de până aci; indiferent de origină și alte vicisitudini.

În Nr. 34 din 1943 al „Foai Diecezane“, domnul protopop militar Iosif Serafim, polemizează bărbătește cu cele afirmate de preopinutul său Ciorei. Conchide în cele din urmă, la abandonarea milei și slavei; mai vârtos de aceea, că în fosta Austro-Ungaria, în bună măsură acești termini, fură suprimați, împreună cu multe alte slavisme și isme, din limbajul bisericesc și obștesc.

Mai pe urmă, s'a preocupat de chestia prezentă: „Mărire și Slavă“, dl. profesor de română, dela liceul local, Ioan Nicola. Păcat, că a fiământat întrebarea prea laconic. Cnf. „Foia Diecezana“, 1943 Nr. 36.

Ca unui norocos terțiar, între doi polemizanți dânsului i se îmbica buna ocazie, să pună punctul pe *i*.

Cu modestia de om mai tânăr, declină reventios dela sine competența și onoarea, de a derima discuția. Crede că împacă mulțumitor litiganții, cu biblica sentență a înțeleptului rege Solomon!?

Să se folosească adică; „ambele expresiuni, atunci când trebuie și unde trebuie,“

Chinătorul necunoscut rămâne așa și pe mai departe! Lexicologul grijuliu de acum, caută tocmai: timpul oportun când, și locul adecvat unde și cum se alternează aceste cuvinte susceptibile azi și mâine încă, de destulă îndoială de a nu păși cu stângul în manejul cercului vișios!

Astfel dificultatea nu e de fel deslegată, ci numai inutil amânată în zisa lui Suetoniu († 69. a Xr.) „ad graecos calendas, noi am spune-o „la sfântul așteaptă“. Sf. Pavel (Gal. II, 17) însă pare că, ne ar admonesta și soma cu prudentul său dicton: „să nu fie“.

Nodul nostru trebuie destrămat, nu brusc tăiat în două, ca pe vremi nodul gordian. Alt-cum cum am zis mai sus, uzul va decide, și în cazul de față, ca în toate de altfel. „*Usus docet*“.

* * *

Cu tema prezentă s'au mai îndeletnicit la noi: episcopul de Argeș Ghenadie Enăceanu, emeritat profesor universitar, în masivul periodic al Sf. Sinod. „Biserica Ortodoxă Română“, din București, anul X, pag. 269—282, sub titlul: „Doxa, Slavă și Mărire“.

Nu am putut da de ea! Nu știu ce păreri se expun acolo.

Am cetit și procetit în schimb monografia D-lui Paraschiv Popescu, preot profesor la academia de muzică religioasă din București: „Slavă

și Mărire". București 1939. Apoi am mai citit cele comunicate în menționată revistă „Biserica Ortodoxă Română, în 1937 (LV.) pag. 492—497, de Dl. profesor universitar Nicolae M. Popescu. Conclude, că e de preferit *Mărire*, dar trebuie ici coala menținută și Slava. Am citit în sfârșit și cele câteva șire incidentale și lipidare, din foaia din Blai, „Unirea“ 1897 pag. 326, de redactorul ei, Dr. Victor Smigelschi canonic.

Dr. Ștefan Pop

Contribuții pentru Academia Teologică

x

1. Pr. D. Lupea din Jena . .	Lei 10.000
2. Bis. ort. rom. » » . .	Lei 5.500
3. Pr. I. Alexandrescu Logojei	Lei 8.000
4. Pr. N. Vânătu din » »	Lei 10.000
5. Credincioșii » »	Lei 4.389
6. Pr. L. Mladescu » Măguri	Lei 7.000
7. Bis. și cred. » »	Lei 1.000
8. Pr. Gh. Sperlea » Nădragul	Lei 10.000
9. Bis. și cred. » »	Lei 3.105
10. Pr. I. Enuica » Oloșag	Lei 10.000
11. Bis. și cred. » »	Lei 10.900
12. Pr. Al. Voștinariu Remetea-Pog. »	10.000
13. Biserica ort. rom. » »	Lei 3.000
14. Inv. I. Țurlui » »	Lei 500
15. Pr. V. Soceneanțu din Sacul	Lei 10.000
16. Biserica și cred. » »	Lei 15.100
17. Pr. I. Bucovan din Sălbăgel	Lei 10.000
18. Bis. și cred. » »	Lei 3.330
19. Pr. A. Lazăr » Satumic	Lei 10.000
20. Bis. și cred. » »	Lei 7.250
21. Pr. V. Popovici » Sălha . .	Lei 10.000
22. Credincioșii » » . .	Lei 3.700
23. Pr. M. Humița » Tapia . .	Lei 10.000
24. Credincioșii » » . .	Lei 1.500
25. Pr. P. Adam » Tincova	Lei 10.000
26. Bis. și cred. » »	Lei 3.000
27. Pr. P. Murgoi » Visag . .	Lei 10.000
28. Pr. C. Țucu din Zorlencior	Lei 10.000
29. » A. Atnagea Zorlențu-mare	Lei 10.000
30. Bis. și cred. » »	Lei 8.170
Total	Lei 225.444
Suma rămasă	Lei 7,836.082
Total general	Lei 8,061.526

Cinstirea Eroilor

Cercetând istoria neamului românesc, vom găsi faptele mari și de vitejie în decursul vremii înscrise cu sânge ale fiilor noștri, luptând pentru credința în Dumnezeu și pentru Țară. Nenumărate sunt faptele de glorie ale vitejilor noștri, dar multe sunt și cimitirele eroilor neamului.

Crescuți la sânul mamelor bune, în credința lui Dumnezeu, adăpați la izvorul iubirii de neam, ori de câte ori a fost nevoie, a fost gata la datorie — să se jertfească pentru libertatea Patriei, libertatea noastră.

Au plecat de acasă, lăsând în urma lor soții nemângăiate, copilași micuți, părinți bătrâni și în cea mai grozavă încercare de astăzi, care este războiul, au îndurat durere sufletească, durere trupească, doruri ascunse, foame neastâmpărată, sete nestânsă, neodihnă și la urmă moartea eroică. Sunt mulți fiii Țării cari poartă astăzi numele de „Eroi“ și sunt trecuți în legendă. Cinstirea lor este o datorie a noastră în semn de cea mai curată recunoștință.

Cine pleacă la războiu — le știe toate acestea. Ostașii noștri cu suflet bărbătesc, când Țara i-a chemat, au lăsat totul la o parte și s'au pornit în iureș să scape pământul străbun și curat românesc, să-l scape de impilările și cnutul vrăjmașului păgân, care nu știe ce-i Dumnezeu, cruce și biserică. Au înfruntat cu vrdnicie toate năvălirile dușmanului și astăzi, dintre ei mulți nu s'au mai întors, nu mai sunt. Numele lor sunt scrise frumos cu litere de aur în „Cartea Neamului“ și în fiecare biserică s'a aranjat „Colțul Eroilor“, unde la Sfânta Liturghie arde candela și ei sunt pomeniți cu multă evlavie. La școli și la primării și la multe instituții de stat este aranjat cu mult gust „Colțul Eroilor“, ca să vadă generația viitoare de câtă cinstire s'au învrednicit vitejii eroi ai Țării. Cu câtă dragoste și căldură sufletească sunt pomenite numele lor la sărbătorile naționale, cu câtă emoție este evocată amintirea lor, câte lacrimi se varsă odată cu dangătul clopotului, odată cu fluturarea steagului național, odată cu poeziile patriotice și cântece de voce bună toate acestea numai în amintirea lor.

Trupurile lor zac neînsuflețite Dumnezeu știe pe ce meleaguri streine, și singurul prieten rămas lângă ei este sfânta cruce, care face parecă de pază la mormânt. O mână de flori — pe mormintele lor, este dragostea și recunoștința noastră față de ei.

Gânduri înalte și mișcătoare avem despre

ei, că ei ne făuresc România nouă. Să avem deci multă încredere în sângele lor vărsat pentru generația viitoare, să trăim aceste zile de războiu crâncen cu curaj și entuziasm și să credem fără șovăire în biruința finală.

În această credință au murit eroii, cu fruntea în țărâna sfințită de sângele lor, hotărând un viitor Țării mai bun, mai fericit.

Cinste se cuvine vouă Eroilor pentru viața Neamului și pentru gloria celor ce ne conduc.

„Dormiți în pace, umbre, martiri ai României“...

Pr. Vasile Onică.

Eroii Bănățeni

Eroul Slt. Bona I. Augustin

A văzut lumina zilei în orașelul dela poalele Muntelui Mic, Caransebeș, unde și-a făcut și copilăria și anii tinereții. Fiu de plugari cinstiți și muncitori, cari s'au străduit și reușit să-i dea o creștere aleasă acelui care avea să fie eroul de mai târziu. Rămânând orfan de tată încă din fragedă vârstă, muncește mult și reușește să-și câștige Diploma de Învățător. În această calitate funcționează în mai multe comune până ce se stabilește definitiv în Bulci jud. Severin. Peste tot pe unde a trecut a știut să-și câștige dragostea celor ce-l înconjurau. Era modest, muncitor și blând, calități pe care le-a păstrat tot timpul și pe câmpul de bătae.

Atunci când dușmanul a călcat pământul Patriei, învățătorul din Bulci își părăsește micuții lui dragi, cari cu lacrimi în ochi și flori în brațe l-au petrecut la gară, precum și pe colegi și prieteni și a plecat la oaste să-și facă datoria ca și tatăl său în 1916.

Suntem cu o Unitate de Vânători pe poziție. Rușii au făcut de multe ori cunoștință cu acești ostași de elită ai Patriei și nu le este tocmai plăcut să atace în sectoarele acestora.

2 Mai 1944. Zi frumoasă de primăvară. Soarele se ridicase cam o prăjină pe bolta cerească, încălzind cu primele raze vietățile naturii, nu însă și sufletele dușmanilor cari au rămas de ghiță făcând ultimele pregătiri pentru atacul ce avea să împrăstie iarăș moartea în viteji.

Pe cota 121 la N. E Pădurea Mârzescu, Compania Slt. Bona apăra un sector înaintat. Mișcările făcute la inamic în seara zilei precedente și cele din timpul nopții, îi trădau intenția. Slt. Bona Augustin ia toate măsurile de apărare și-și alege locul în fruntea Com-

paniei lângă o pușcă mitralieră. După o pregătire de branduri și Katiușa, inamicul pornește la atac în valuri succesive. Slt. Bona nu se înpăimântă de pohoitul ce înainta și la mică distanță ordonă foc. Rândurile se răreau, dar alții veneau și le luau locul. Slt. Bona este rănit în față. Renunță la evacuare și cere să fie lăsat să lupte mai departe. Lupta este crâncenă și inegală ca număr. Trăgătorul P. Mitraliere cade rănit grav. Slt. Bona sare și-i ia locul. Ploaia de gloanțe seceră mulțimea dușmană făcând mormane de cadavre în fața armelor automate românești. Inamicul s'a oprit. A văzut că e imposibilă o pătrundere în fața companiei bravului Slt., dar continuă să tragă. Un glonț vrăjmaș îi găsește casca și astfel cade viteazul erou trăgând cu P. Mitralieră până în ultimul moment.

Eroul Slt. Bona I. Augustin, moare în mijlocul ostașilor lui dragi, fără să lase o palmă din fășia din pământul ce i-a fost încredințat s'o apere dovedind încă odată că „Eroi au fost și vor fi încă“ și că „Din stejar stejar, răsare și din vulturi, vulturi naște“

O lacrimă pentru dânsul. O merită!

Slt. N. Olariu

Primii deținuți români, la 16 Iulie 1944

La 16 Iulie 1944, s'au împlinit 30 ani, de când, jandarmeria maghiară a ridicat din plasa Orșova, 162 români, acuzați pentru spionaj în favoarea României și destrămarea monarhiei Austro-Ungare.

Cel dintâi deținut, a fost părintele Coriolan Buracu, care a fost ridicat din sf. biserică a Mehădiei, care începuse sf. liturghie. După el au urmat tinerii. D. Cerbu, M. Cosma, Comerciantul Niculae Chiticeanu și generalul Nicolae Cena Feldmarschalleutenant în retr. și președintele comitetului parohial din Mehădia, deputat eparhial și al congresului național-bisericesc din Transilvania.

Au fost duși la poliția de frontieră din Orșova. În ziua de Duminecă 16 Iulie seara, duși în școala primară maghiară din Orșova, s'au întâlnit cu ceilalți deținuți români și câțiva sârbi din satele de-alungul Dunării.

Printre aceștia se găseau preoții Constantin Dure și diaconul † Eftimie Jianu din Orșova, pr. † Mihail Costescu din Eșelnița, pr. † Antonie Miloșescu din Ogradena și Iosif Drăgoi din Glo-

burău, avocații Dr. † Ioan Popovici și Arsenie Micu din Orșova, Milea funcționar la sucursala „Albina“, mulți comercianți, meseriași și plugari, femei, etc.

Pe ziua de 17 Iulie au fost transportați la Penitenciarul din Caransebeș și depuși în celule ca „trădători de Patrie“. Unii — cei cu serviciu militar, au fost trimiși la unități iar „popii valahi“ cu generalul Cena și intelectualii români, au fost „păstrați pentru siguranța vieții lor“. La 26 August, unii au fost trimiși pe front, ca pr. C. Buracu, Nic. Chiticeanu, iar restul la închisoarea dela Seghedin. Generalul Cena, a trebuit să se ducă la Viena.

Iată un scurt istoric din viața frământată a neamului nostru din eparhia Caransebeșului de acum trei decenii, dând pe primii soli ai eliberării noastre naționale, în ajunul declanșării primului război mondial din 1914.

Și atunci ca și acum erau:

„Preoți cu crucea'n frunte, căci oastea e creștină,

„Deviza-i libertate și scopul ei prea sfânt“.

BCU Cluj / Cronicar.

Ș T I R I

Activitatea cercului pastoral și cultural „Valea Sărazului“. Duminecă în 16 Iulie 1944, preoții și învățătorii cercului pastoral și cultural „Valea Sărazului“ s'au întrunit în comuna Bârna. La ora 4 d. m. s'a oficiat Vecernia în soborul preoților: Profir Crișciu președinte, N. Cojocariu, I. Miloș, P. Stamate, St. Marinescu și I. Drăgoicea, la care slujbă s'au adăugat ectenii de pace. Mergând apoi în curtea școlii primare, pr. Crișciu, printr'un cuvânt de deschidere mișcător face să se zgudue multe suflete împovărate de păcate. Conferențiază pr. I. Drăgoicea despre următoarea poruncă a ceasului: „Unde este armata, acolo să fie țara, neamul pentru a câștiga victoria“. Ca o urmare a acestei frumoase conferințe se joacă pe scenă poemul eroic în 4 tablouri „Luptătorul“ de pr. I. Drăgoicea, unde la prezentarea acestuia au avut ocazia multe soții să ia pildă de moralitate dela soțit unui luptător, mulți părinți și feciori să ia pildă de patriotism dela părinții acestuia cât mai ales dela acesa brav luptător. Au fost scene cu adânci clipe de rugăciune, ce au avut reflexii puternice în sufletul numerosului public adunat. La reușita acestei serbări artistice

și-a dat contribuția tânărul și harnicul prș. al inv. Mihălescu, D-ra inv. El. Hațieganu, El. Claroviceanu, D-l inv. Anchevici, elevii școlii primare din loc și talentații juni ai satului Pogănești în frunte cu elevul de liceu N. Briban.

În închiderea programului, inv. preș. V. Mihălescu povestește credincioșilor adunați petrecerea sa pe front timp de 2 ani, doi ani de moarte, doi ani de groază însă mereu cu gândul la Tatăl ceresc! La această reușită serbare merită toată lauda și D-l notar Al. Săbău care a dat un prețios concurs și în sfârșit merită toată dragostea noastră surorile și frații noștrii învățători și fugiați bucovineni cari au luat parte, alipindu-se de acest cerc cu trupul și cu sufletul, uitând durerile momentane pentru marea sărbătoare națională de mâine.

† **Gheorghe Sion**, nepot al poetului Gheorghe Sion a trecut din viață în vârstă de 89 ani. Pomenit cu evlavie de toți Românii și cu deosebire de eparhia Vadului Feleacului și Clujului, ca un adevărat ctitor al ei, boerul moldovean a fost prohodit și înmormântat în Sibiu, unde a murit în Clinicile Universității în ziua de 8 Iulie a. Eparhia Clujului, prin păr. vicar Al. Baba și alte personalități a luat parte la înmormântarea mecenatului care îi lăsase o seamă de imobile în localitatea balneară Slănic Răposatu a venit în ajutorul Românismului din Transilvania dăruind o seamă de lucruri prețioase Universității din Cluj, și înjghebând „Blocul Românesc“ și Acțiunea Patriotică în Cluj. Gheorghe Sion, face parte din șirul marilor mecenati, a ajutat la întărirea elementului românesc cu vorba dar mai ales cu fapta sa.

Retribuțiunile dela Stat pe lunile Mai și Iunie s'au ridicat săptămâna trecută și se lichidează la Casierie în orele de oficiu.

S'au reținut: împrumutul apărării, 2 rate pentru Academia Teologică și taxa pentru două cazuri de moarte

În caz de bombardament acrian, geamurile multor locuințe vor fi sparte, de aceea scoateți al doilea rând de ferestre și puneți-le la un loc mai sigur (pivniță magazii, adăposturi) pentru a le putea utiliza la nevoie.

V'ați construit adăposturile familiare după indicațiile date de autorități? Sunt cele mai sigure mijloace de apărare contra atacului aviației inamice. Păstrați-le în bună stare și curate. Ele vă pot fi cândva cel mai bun tovarăș.